

Pani Lagardová, skončite s Draghiho politikami v ECB

AKTUÁLNA TÉMA

Dopyt po priamych vládných dotáciách prostredníctvom centrálnych bánk je čoraz hlasnejší. Je však najvyšší čas, aby sa helikoptérové peniaze ECB dostali aj k bežným ľuďom.

the
Globalist

Prestaňme popierať, čo je očividné: politika lacných peňazí ECB pomáha len vtedy, ak sú ľudia a firmy ochotní a schopní viac sa zadlžiť. V prostredí nízkeho rastu a vysokej úrovne dlhu nie sú obe podmienky úspešného stimulovania ekonomiky eurozóny splnené.

Nečudo, že po štyroch rokoch a nákupoch aktív vo výške 2,6 miliardy eur čelíme tým istým problémom: slabému rastu, hospodárskej divergencii a krehkej menovej únii, ktorá nie je pripravená na šoky, akými sú intenzívna obchodná vojna, neriadny brexit či čínska recesia.

ECB financuje špekulantov

Z politik Európskej centrálnej banky vyťažili len tí, ktorí mohli použiť „čerstvé peniaze“ na špekulácie a nákup existujúcich aktív. Pretože sú bohatí, v očiach bánk majú dostatočné finančné postavenie na to, aby sa mohli zadlžiť.

Všetci z nich zbožňujú fakt, že táto elitárska tichá dohoda sa pred európskou verejnosťou vykresľuje ako šlachetná „záchranná misia“. Čo to má spoločné so snahou zlepšiť produktivitu ekonomiky, zostáva tajomstvom.

Podľa švajčiarskej banky UBS patria Mníchov, Amsterdam a Frankfurt medzi päť miest sveta s najvyšším rizikom bubliny na realitnom trhu. Kupci, hnaní lacnými úvermi, sú ochotní za mníchovské nehnuteľnosti zaplatiť 50-násobok ročného nájomu. To je neudržateľné. Do nemeckého automobilového priemyslu, ktorý má pre Mníchov veľký význam, prichádza recesia. BMW už oznámila mzdové škrtky pre tisíce manažérov.

Volanie, aby ECB priamo dotovala vlády, silnie. Európski politici by tomuto plánu určite zatlieskali.

SNÍMKA: REUTERS

Je šokujúce sledovať, že ľudia z európskej ľavice, ktorá sa tak silno a nahlas zasadzuje za ultrauľtavoľnenú monetárnu politiku, zároveň oprávnené nariekajú nad rastom nerovnosti. Zrejme nechávajú, že základnou príčinou rastúcej nerovnosti v Európe je práve monetárna politika ECB.

Cantillonov efekt platí

Uplynulý štyri roky sú ďalším dôkazom Cantillonovho efektu. Írsky ekonóm Richard Cantillon o ňom napísal už v roku 1734: ak sa do obehu dostanú nové peniaze, najviac získajú tí, ktorí ich dostanú ako prví. Môžu si kúpiť tovary a aktíva skôr.

Momentálne profitujú najviac hráči na finančných trhoch a tí, ktorí sú schopní vziať si na nákup nehnuteľností úver, pretože môžu vytvárať takmer bezrizikové zisky. Skutočná ekonomika neprofituje, ceny bývania a prenájmu sú príliš vysoké. Dochádza k prehodnoteniu bohatstva od chudobnejších k bohatším.

Inštitúcie ako Medzinárodný menový fond, Blackrock a Deu-

tsche Bank hrajú s rôznymi verziami financovania verejných výdavkov centrálnou bankou. Aby sa udržali nad vodou a nepotopili elity, ktorým slúžia, prehládajú riziká straty autonómie centrálnych bánk a sú pripravené vstúpiť do sveta socializmu centrálnych bánk. Je to svet, kde cena peňazí a ich nedostatok už neohrávajú svoju úlohu pri efektívnej alokácii zdrojov.

Na rade sú priame dotácie

Dopyt po priamych vládných dotáciách prostredníctvom centrálnych bánk je čoraz hlasnejší. Môžu to byť „helicopter money“, o ktorých hovoril Milton Friedman, alebo moderná monetárna teória, ktorá nie je ani moderná, ani monetárna, no žiadajú trvalé a neobmedzené dotovanie vlád centrálnymi bankami. Vo svojom rozlúčkovom rozhovore pre Financial Times hovoril Mario Draghi o vízií priameho financovania vlád.

Najpravdepodobnejšie je, že oficiálnu výhovorku na spustenie týchto opatrení poskytnete boj proti zmene klímy. Draghiho nástupníčka Christine Lagardová vo svojej prezentácii pred členmi Európskeho parlamentu už vyhlásila, že podporu boja proti klimatic-

kým zmenám považuje za dôležitú úlohu centrálnej banky.

V skutočnosti však nejde o boj proti globálnemu otepľovaniu, ale proti blížiaciej sa ľadovej dobe vo svetovej ekonomike, ktorú ekonóm Larry Summers nazval „sekulárnu stagnáciu“.

Nemecké plytvanie

Politici sú známi tým, že si nikdy nenechajú ujsť príležitosť minúť peniaze. Aj keby ich mali minúť na projekty, ktoré nezvyšia dlhodobý rastový potenciál západných ekonomík.

Kto o tejto analýze pochybuje, mal by sa dobre pozrieť na to, ako nemeckí politici premrhali plody vysokých daní a nižších úrokových nákladov posledných desiatich rokov. Väčšina zo 480 miliónov eur dodatočných výdavkov padla na sociálne zabezpečenie, teda vyššie dôchodky a zdravotnú starostlivosť pre seniorov. Infraštruktúra a digitalizácia sú však stále kriticky nedofinancované, o armáde, ktorá nemá funkčné vybavenie, ani nehovoriac.

Na tieto politiky opäť doplatí stredná trieda. Vyššie vládne výdavky prospievajú tým, ktorí ich dostávajú priamo. Naopak, vyššia miera inflácie, viac inflácie aktív a stále nízke úrokové miery spo-

sobia, že stredná vrstva bude naďalej relatívne chudobnejšia.

Myslím, že by bolo lepšie poučiť sa z chýb uplynulých piatich rokov a dať peniaze verejnosti, nie politikom. Dôvody sú zjavné.

Keď všetci dostanú peniaze naraz, Catillonov efekt nenastane. Stredná trieda, ktorá v minulosti niesla bremeno financovania sociálneho štátu, by za to konečne niečo dostala. Predĺžené domácnosti by mohli peniaze použiť na splatenie dlhov, iní by ich použili na spotrebu. Efekt v reálnej ekonomike by bol pozitívny.

O akej sume je reč? Povedzme 10-tisíc eur na osobu, teda 3,3 bilióna eur pre celú eurozónu. Znie to ako obrovské číslo, no nie je to oveľa viac ako 2,6 miliardy eur, ktoré ECB už minula na zbytočné kvantitatívne uvoľňovanie. Aké sú riziká? Ľudia by si mohli uvedomiť, aké ľahké je v našom monetárnom poriadku vytvoriť peniaze. Dôvera v inštitúcie by teda mohla klesnúť. Mohlo by to dokonca vyvolať debatu o reforme monetárneho systému a eurozóny. Oboje by sme len privítali. Donútilo by to politikov konečne si robiť svoju prácu.

Daniel Stelter, spolupracovník The Globalista a bývalý konzultant Boston Consulting Group

STĽPČEK

Presnosť je výsada kráľov

Ostré, zraňujúce šipy nepresnosti sú pomaly každodenné. Ich pôvod je zväčša v nepresnosti a neslušnosti a predovšetkým v nedostatku duchovnosti. Hlavným argumentom nevôle býva konštatovanie, že mnohí bohatí ľudia hromadia iba hmotný majetok a vyvyšujú sa nad iných.

Vskutku, nikomu sa to nemôže páčiť, ak aj sám nemá podobné ambície. Treba však rozlíšiť, napríklad vo fabrikách, či materiálno slúži na deklaráciu vlastného ega vlastníka alebo manažéra, alebo je využívané na zlepšovanie pracovného prostredia či vytváranie nových pracovných príležitostí.

Všetko zlé sa začína neslušnosťou

Presviedčam sa o tom, že takmer všetko nežiaduce, dokonca až s katastrofálnym dosahom, sa začína nepresnosťou výrokov, neslušnosťou a ľahostajnosťou.

Bez bázne a hany sa nezrelý človek dokáže vyjadrovať k existenčným otázkam života, ľudí, hoci ich osobne nepozná. Navyše, neslušnosť často vychádza z obranných taktík a mení sa na zámernú nepresnosť, na prekrúcanie skutočnosti, keď „znalec života“ špekulantsky dávkuje premenu dobra v nedobro.

Dôsledky nepresností dokumentujú silu klamstiev a zahmlievania skutočnosti. Nie sú od toho ušetrené ani vyjadrenia v médiách.

Rastie počet nepravd podporených neslušnými slovami až vulgarizmami, dokonca aj na úrovni nespisovných „kvalifikačných“ prídavkov. Táto hraničná správanie sa potom zväčša prejavuje nepríjemným bumerangom nasýteným novou dávkou zloby.

Iskrenie môže prerásť do mohutného požiaru

Rovnako nebezpečné je „sebaukajanie“ sa vo vlastnej výnimočnosti. Pomýlená „prezentácia“ dávajúca znať svojmu okoliu, že „ON“ je niekto. Tento naturel vzniká z duchovnej chudoby a egoizmu. Dnes sme dokonca aj svedkami „inovácií“ vonkajškového sebavyššenia budením dojmu výnimočnosti aj „imagináciou hodnôt“.

Taký substitút vytvára vedomie až na úrovni „jeho výsosti“ a nezodpovedá skutočnosti. Rovnako investície do modernizácie podnikov dokonca aj za cenu veľkého zadlženia s vysokými úrokmi, prebratie zodpovednosti v súčasnom rizikovom období si vyžadujú nielen odvahu, ale aj veľké znalosti, výdrž a odolávanie nečakaným prevrpeniam pri zachovaní zdravia a duševnej rovnováhy.

Nepresné vyjadrovanie napríklad v neuralgickom bode sváru v otázkach vlastníctva je veľkým nebezpečenstvom smerujúcim k rozvratu vysokých výkonných pracovných tímov a iniciátorov zapájania sa do žiaduceho spoločenského rozvoja.

Je to „prelomový bod“ pochopenia zmyslu života a správania v rozmedzí osvojených hodnôt. Nie div, že na tomto mieste dochádza k názorovým stretom. Iskrenie však môže prerásť v mohutný požiar, ktorý ničí všetko, čo je v nás i okolo nás.

Štefan Kassay, predseda Dozornej rady I.D.C. Holding

TAK TO VIDÍM JA

Sporitelia, dôchodky máte vo svojich rukách

Martin Kaňa

Padajúce trhy tiež ponúkajú príležitosť zarobiť si na budúce dôchodky. Treba byť len aktívny a nenechať svoje úspory tam, kde môžu prerobíť.

Poslanci schválili - zatiaľ len v prvom čítaní - novelu zákona o sociálnom poistení, ktorá by mohla napraviť krivdy na ľuďoch, ktorí si šetria na dôchodky v druhom pilieri. Ak to parlament dotiahne do konca, je to dobrá správa, pretože po minulé roky sa situácia sporiteľov len zhoršovala. Jedna z najhorších zmien sa udiala, keď ich štát huf-

ne presúval do dlhopisových fondov. Miera zhodnotenia ich úspor, a tým aj budúce dôchodky, im zásadne klesla.

Nižšie penzie však majú dnes takzvaní druhopilierníci aj zo Sociálnej poisťovne. A to kvôli nesprávne nastavenému vzorcu na ich výpočet. Pretože hoci prispievajú svojimi odvodmi do rezervného fondu, nič z týchto peňazí nemajú. Na rozdiel od ľudí, ktorí sú iba v prvom pilieri.

Ak teda poslanci schvália zákon aj v druhom a treťom čítaní, zvýšil by sa sporiteľom Sociálnou poisťovňou vyplácaný dôchodok.

Kým však v tejto otázke bol na ťahu štát, ničie pre seba a svoje budúce dôchodky musia spraviť aj samotní sporitelia. Už dlhé roky upozorňujeme, že nie je

„
Tí, ktorí aktívne riadia svoje úspory, môžu dokonca zarobiť.“

dobré, ak sú absolútne nečinní a nestarajú sa, v akých fondoch sú ich peniaze uložené. Kým doteraz sme ich nabádali, aby svoje úspory presunuli z dlhopisových do akciových či indexových fondov, teraz - keď prichádza hospodárske ochladenie - nabádame ich na presun znovu.

Z krízy v roku 2008 vieme, že trhy padali a ľudia v druhom pilieri prerábali. Samozrejme, trhy sa zase spamätali a dôchodkové úspory väčšiny ľudí sa dostali zase hore.

Avšak tí, ktorí aktívne riadia svoje úspory, môžu dokonca zarobiť. Ak totiž svoj už nasporený majetok teraz presunú do dlhopisových alebo aktívne riadených akciových fondov, vyhnu sa stratám. Dlhopisové fondy zvyčajne nezarábajú veľa, určite výrazne zaostávajú za akciovými a indexovými v čase rastu, sú však najstabilnejšie a dôchodkové spoločnosti majú zákonnú povinnosť v nich vykrývať straty.

Upozorňujeme na to teraz, kým fondy ešte zarábajú. Keď začnú trhy padať, bude už na presun neskoro.

Kým však pri zarobenom majetku odporúčame presun do istejších fondov, nové príspevky by nemali sporitelia poslať do dlhopisov. Ak totiž trhy padnú, cez nové príspevky budú nakupovať lacnejšie a sporitelia na nich zarobia. Tie by mali poslať do akciových alebo indexových fondov.

V každom prípade, pre všetkých je nastávajúce hospodárske spomalenie príležitosťou proaktívne sa zaujímať o svoje budúce dôchodky. Nečinní budú totiž naďalej prerábať. Ak sa tak stane, budú ich budúce nízke dôchodky primárne ich vina a nebudú ju môcť zvalovať na nikoho iného.

Autor je generálny riaditeľ a predseda Predstavenstva Prvej penzijnej správcovskej spoločnosti a Dôchodkovej správcovskej spoločnosti Poštovej banky.